

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

<i>Előfizetési díj:</i>		A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjajukért kapják.	A lap szellemi részét illető cikkek a szer- kesztőségnek az előfizetési pénzkel a pénz- tárnoki — az esetleges reklamációk pedig a kiadóhivataltal küldendők.
Egész évre	4 frt.	—	
Félévre	2 .		
Negyedévre	1 .	Kéziratokat nem adunk vissza.	

Mit mond a sógor?

Az osztrák képviselőház a napokban velünk, Magyarországgal, szeretetre méltóan foglalkozott. A közös vám és kereskedelmi szerződésről lévén szó, *Pattai* indítványát, mely e szerződés felmondását követeli, a ház érdemileg elfogadta. Ez még nem baj. A baj az, hogy egyes szónokok, különösen maga *Lueger* belső ügyeinket hozván szóba. Magyarországot, jobban mondva a mostan uralkodó zsidó-liberalis rendszert, meggyalázták és pellengérré állították. *Lueger* egyebek közt így szóla: „Ha Badeni annyira vetemednék, hogy magyar mintá szerint intézze az osztrák választásokat, akkor a következő napon megszűnnék miniszterelnök lenni, mert azt a nyers erőszakot és embertelen brutalitást, melyet Magyarországon üznek, egy pillanatig sem tűrnék el.“ Es ismét: „Nekem csak a kormány ellen van kifogásom, melyhez hozzáfoghatok elvetemedett kormány még nem volt a világon“? A karzat zajosan helyeselt és tapsolt.

Itt állapotjunk meg! Egy eddig lovagias nemzet kormányán sérelmet követtek el; oly sérelmet, mely ha egy emberen esik meg, közfelfogás szerint lovagias elégtételt volna maga után. Már most nemzetet, jobban mondva kormányt gyaláztak meg, lesz-e elégtétel? Alig ha lesz egyéb, mint a Badenié, ki nek, még azon a gyűlésen — mint magát kifejezé — leg-határozotabban vissza kelle utasítania néhány szót, mely ott épen akkor mondatott. Szóval Badeni is érzi és tudja, hogy a kormány bőven rá szolgált különösen a mostani választásokon ilyen leekéztetésre, de mégis mond valamit, hogy az ő lojális kollégájának Bánffinak némi engesztelő szóval kedveskedjék viszonzásul, hogy a *Nemzet* cikkét dementalta.

Igy az affér, mint mondani szokás, a lovagiasság szabályai szerint elintéztetett. Ebben meg is nyugosznak kétségen kívül a liberalis-zsidó-magyarok és

független-kormánypárti-Kossuthisták, de nekünk adófizető együgyű polgároknak aggodalmaink vannak. Tény, hogy ez a *Lueger keresztény* ember, s mint ilyen megbotránkozik azon az erköles-, sőt talán természet-ellenes frígyen, mely a zsidóság és liberalis magyarság között van; tény továbbá, hogy *Lueger* okos ember s mint ilyen látja a mostani erőszakos, korrupcióból táplálkozó kormányrendszerben nemzetünk dekadenciáját. Es a helyzet keserű ironiája, hogy igaza van.

Nubia parduca s a sasok ivadéka odáig jutott, hogy birkatürellemmel kell szenvednie a rugásokat. Ha gyalázzák, ha romlás éri, maga az oka. Hiszen magunk tudjuk s egyenként mindnyájan megvalljuk, hogy erőszakosabb, erkölestelenebb, a nemzeti Geniust meggyalázóbb s minden alkotmányos és politikai tisztességet nélkülözőbb választást, mint minő a mostani vala, még a legvasmarkubb tyrannis sem tudna keresztül vinni. Nálunk az okok nem adnak logikai konsequenciát. A képtelenségek nem zavarják számításainkat. Mert nem a legvadabb képtelenség-e, hogy pl. *Györffy Gyula* először Ugronpártiból pártunkívüli, másodsor pártokívüliből kormánypárti legyen s rá harmadsor ugyan abban a tisztán katholicus és független érzelmi kerületben, hol az átalakulásoknak emez abszurd processzusán átment, bizalmat és mandatumot kapjon? Hát hiszen beszélnek báék bizonyos hasítószegről, melylyel a hasadni nem akaró tönköt (értsd: liberalis párt) kellene megrepesztetni, de félek tőle, hogy az a hasító szeg, nemzeti becsületünkön ejt lyukat, nem az illető tönkön.

Bizony omnia jam fiunt. Romae omnia venalia sunt! Mert a kiben van egy csepp tisztességérzet, hogy tudja meg védeni, vagy csak védeni is azt, hogy pl. *Csik-Szereda* elejti képviselőjét, csontot az ő csontjából és vért az ő véreből, ki nek mint embernek is

nagy hálával tartozik, mondom elejté őt és megválaszt egy *Egyedi Arthurt*, a mint mondják 150.000 forintért. Sok pénz, de minden fillérjéhez szegyen tapad!

Hát még? Hol a hatalom több mint 1000 szavazatot elkoboz, hol az erőszak az eltérő véleményt lehurrogja és elzárja, ott az erkölcsök elvadulása és a diogenesi szélsőségig menő cinizmus nem nyilvánvaló-e? De hát a nemzet nyilatkozott, a nagy többség megvan. Jó. Nemzet vagyok én is, az utolsó polgár is, ki vonja a hazafiság terhes igáját. Nemzet az állami és megyei hivatalnok, bíró és szolgabíró, főispán és miniszter. Es a nemzet nyilatkozott, a nagy többség megvan, de ha e nyilatkozat őszinte, ha e többség győzelem, úgy megörjít a gondolat, hogy egy nemzet vesztette el lábaitól az erkölcs és tisztesség alapját. Vagy a szavaknak értelme változott meg?

Úgy látszik, jól mondja oda át a sógor, hogy e nemzet dekadens.

Beszélni lehet, magyarázni is lehet, van azonban egy, mit hordoznunk kell, mint számárnak a terhét, s ez a tényeknek éreigája. Tény, hogy van erőszak, van vesztegetés, van ok pirulni. Ha tehát a nemzet nyilatkozott, most hordozza terhét, mint a barom. Ha megpirongat, ha megszid a sógor egy művelt világ színe előtt, ha „elvetemedettebb kormány nem volt a világon“, mint a miénk, ha bíjn, ha erény, ha átok, ha gyalázat. . . hallgassunk és piruljunk, ha tudunk. Önérzetes felbuzdulásra nincs jogunk. Nincs, azt eladtuk. Az a Lueger okos ember s meglátja csupasz meztelenségünket, ha takargatjuk is.

Bizony a mese békái vagyunk mi, kik királyt kértek Jupitertől s ő gerendát dobott közénk, melyen átugrándozhatunk: de úgy is, így is társaságban és mecsárban élünk és kurutyolunk.

Ezt mondja a sógor! †

Az erdélyi róm. kath. Státusgyűlés.

(Folytatás.)

A delutánai ülés.

D. u. 1/25-kor a gyűlés megnyilván, az igazgató-⁴anácsosok választották meg. Tanácsosok az egyházi rendből Fábian S. (80. sz.), Biró Béla (73 sz.), Tamási Aron (51. sz.) Világiak: Eszterházy János gr., Dorgó Albert, Jósika Gábor br., Mikó Bálint, Pótsa József, Török Albert dr.

Mohay S. indítványozza, hogy szavazás nélkül egyhangulag válaszsunk meg az igazgatótanács alelnökévé Kornis Viktor grófot. A mi általános leikes helyeslés közt meg is történt.

Kornis V. gr. elfogadja az állást s igéri, hogy azt a status javára fogja használni.

VIII. A csiksomlyói gymnasium áthelyezése Csikszeredába.

Az államsegélylyel megkezdődött az állami beavatkozás is gymnasiumainkba. Ennek kézzelfogható bizonyága e szakasz, mely szerint a miniszter „megfontolandónak találja: nem volna-e célszerű ezen immár államilag segélyezett gymnasimot Csik-Somlyóról Csikszeredára a megye székhelyére áthelyezni.“

Ugron G. nem tartja célszerűnek az áthelyezést főleg paedagogiai szempontból, sőt károsnak mondja, különösen azért, mert Csikszeredában a tanulók erkölcsisége nagyobb veszedelmeknek van kitéve a katonaság miatt, melylyel az erkölcsi hanyatlás együtt szokott járni. Kéri a statusgyűlést hogy e kérdést egyszerűsrimindenkorra vegye le a napiendről.

A gyűlés ilyen értelemben határoz.

A jelentés IX. és X. pontja hozzászólás nélkül tudomásul vétetik.

XI. A marosvásárhelyi gymnasium 8 osztályra való kiegészítése.

E pont alatt az igazgatótanács jelenti, hogy a miniszterhez folyamodott e gymn. részére is államsegélyért, de a miniszter a kérésre ez „idő szerint kedvezően nem nyilatkoztathatik.“

Szó G. olvassa a tanügyi bizottság javaslatát. A bizottság az ez ügyben tett intézkedést: a 7-ik osztály felállításának jóváhagyását indítványozza azon javaslattal, hogy méltóztassék a statusgyűlés a főtanbátóságot felkérni, hogy a gymnasium kiegészítését a jelentésben felajánlott 4000 frttal s esetleg a tanulók mérsékelt emelésével is vigye keresztül! s ezután a teljes főgymnasium számára az államsegélyt úgy, mint a többi tanintézetekre nézve biztosítsa.

Ugron G. Nem tudja mi az oka, hogy a miniszter megtagadta a segélyt e gymn. számára. Ha talán az, hogy nem teljes, ki kell egészíteni, s a miniszterhez feliratot kell terjeszteni a segélyért s az bizonyosan — ha e nyebet nem tesz — legalább egy szép levélben fog válaszolni.

Az indítványt a gyűlés a bizottság javaslatával együtt elfogadja.

XII. A kautai gymn. ügye.

Szó G. olvassa:

I. „A kautai gymnasium ügye“ c. XII. jelentési pontot tudomásvételre ajánljuk s indítványozzuk, hogy a főtanbátóság a gymnasium teljesítése érdekében szükséges további lépések megtételére kéressék fel; egyttal kérjük, hogy a minoritarendű tanárok fizetésének 400 frtra s három évi működés után 200 frt póttékkal való felemelése úgy a mint az igazgatótanács javaslata tervezé, határozatilag kimondassék.

Egyhangulag elfogadták.

XIII. A tanári nyugdíjlap ügyére vonatkozólag a tanügyi bizottság javaslatát, hogy e kérdést végre-valahára oldja meg az igazgatótanács egyhangulag elfogadta a gyűlés.

XIV. A gymnasiumi Rendtartás.

Szó G. előadó több kisebb-nagyobb módosításokkal e Rendtartást, mely az állami gymnasiumok számára kiadottnak csaknem szolgai másolata, elfogadásra ajánlja. Javasolja pedig a bizottság, hogy az 1884. évi statusgyűlés jegyzőkönyvének 26 pont 2. §. alapján, mely szerint „az erdélyi rk. status tanintézetei az erdélyi püspök és a rk. igazgatóta-

nács együttes fötanhatósága alá tartoznak⁴, az egész Rendtartásban e kettős jelleg keresztül vitessék, v. i. a hívó az igazgatótanács a püspök kizárásával, mint tanhatóság becsusztatott, a szöveg mindenütt a fötanhatóság kifejezéssel (mely áll a püspökből és igazgatótanácsból) helyettesítették.

Ugron G. nem tartja elég helyesnek a fötanhatóság kifejezést, s hogy minden további kétségnek eleje vetéssék, ajálja, hogy a fötanhatóság, illetőleg a becsusztatott igazgatótanács kifejezés helyett azt tegyék: a püspök és az igazgatótanács, mint fötanhatóság. (Helyeslés.)

Püspök urunk ő nagymélt. kijelenti, hogy e szakasról tudomása nincs, mert az ígt. nem közölte vele.

Jósika S. br. helyteleníti az igazgatótanács eljárását, mely ily fontos tárgyat jelentésébe felvett s a gyűlés elé hozott a nélkül, hogy azt a püspöki hatósággal közölte volna.

Fabián S. Megjegyzi, hogy az egész Rendtartás szerkezete roppant laza, úgy hogy pl. a husvéti vacatiónál azt sem jelezi, hogy mikor kezdődik. Az pedig, hogy katolikus intézetek számára készült, semmiből sem látszik csak a címéből. Ajálja, hogy az egészet átírassa vissza a gyűlés az igazgatótanáchoz újra dolgozás és a katolikus jelleg kidomborítása végett. (Helyes!)

Ugron G. Hozzájárul a Fabián indítványához, s ajálja hogy az újradolgozásig maradjunk a javaslat mellett.

Györfly Gy. Nem tesz kifogást az igazgatótanáchoz való visszautasítás ellen, mert az igazgatótanács nem is tudta alaposan kidolgozni a szabályokat. Azt azonban megjegyzi, hogy a régi rendtartás alapján készült az új, és azt is a statusgyűlés fogadta volt el. Szerinte a püspök nem egyenlő rangú hatóság az igazgatótanáccsal szemben. Az igazgatótanács oly tárgyakat is becsáthat tárgyalás alá, melyeket a püspöknek nem jelentett be. Azt hiszi, hogy az autonómia joggal nem egyezik meg a „fötanhatóság“ kitétel használatával, a mit a tanügyi bizottság javasol. Azt állítja, hogy az igazgatótanács tanhatóság¹ (pedig csak fele Szerk.) s szükséges, hogy a gymnasiumokkal közvetlen intézkedjék s rendelkezék. Óhajja, hogy az igazgatótanács tanhatóság jellegét érvényesíthesse.

Ugron G. Hiszi, hogy úgy áll a dolog, a mint Györfly mondja, de e tárgyról régen nebéz viták voltak: nem akarja azokat felelevenítve látni; a gyakorlatban eddig egy közös megegyezés és eljárás jött létre, maradjunk e gyakorlatnál (Helyeslés.) Ha fontosabb ügyek fordulnak elő, a referens fáradjon el a püspökhöz, élő szóval adja elő a dolgot, s keresse a helyes megoldását a kérdéseknek.

A gyűlés úgy a Fabián, mint az Ugron indítványát elfogadja.

XV. A tanári szabályzat

A tanügyi bizottság javaslata e tárgyra vonatkozólag ez: Az igazgatótanács jelentésének e pontját azon kéressel ajáljuk tudomásvételre a m. t. statusgyűlésnek, hogy az igazgatótanácsot utasítani méltóztassék, hogy a tanári szabályzat tervezetét Püspök úr ő nagyméltóságával való megegyezés után, a tanári testületnek: észrevételeik megtétele végett kiadni sziveskedjék, s csak ezután hozassék az a statusgyűlés elé. Ezzel kapcsolatosan javasoljuk, hogy az

1) Holott nyilvánvaló, hogy csak az egyezik meg. Ezt mutatja az 1884. évi statusgyűlés szabályzatának 2. §-a, mely szerint: „a status tanintézetei az erdélyi püspök és a rk. igazgatótanács együttes fötanhatósága alá tartoznak.“

ifjuságra vonatkozó fegyelmi szabályok is revisio alá vetésenek s kellő tárgyalás után a statusgyűlésnek bemutatassanak.

Egyhangulag tudomásul veszik.

XVI. *Finevelőintézeteink az 1895–96. tanévben.*

A tanügyi bizottság javaslata:

E jelentési pontot tudomásvételre ajáljuk, de azon óhajunkat báterkodunk kifejezni, hogy célszerű lenne az alapítványért beadott kéréseket oly időben emni tárgyalás alá, hogy azok elhűtéséről az érdekelt szülők augusztus 15-ig értesülést kapjanak.

E tárgyról hosszabb vita fejlődött ki az alapítványok kiosztása körül előfordult sokféle visszasságokról. Részt vettek a vitában:

Oláh A., ki azt javasolta, hogy az igazgatótanács adjon ki szabályzatot, melyből a lelkipásztorok eligazodhassanak az alapítvány elhelyezéséhez szükséges kellékekre nézve; továbbá Pál I. Kovács F., Györfly Gy.

Ugron G. azt indítványozta, hogy az igazgatótanács értesítést adjon ki tájékoztatásul minden isk. év végén az irtésedésben lévő alapítványos helyekről s azokat küldje meg az igazgatóknak tájékoztatásul: s elfogadja a tanügyi bizottság javaslatát. Végül hosszú vita után Jósika S. br. határozatul kihirdeti, hogy az igazgatótanács az augusztusi gyűlés után „minél hamarább“ értesítse a szüléket az alapítvány nyereséről, s az Ugron indítványa értelmében idejekorán az igazgatóságokat is az alapítványokra vonatkozólag.

XVII. A nagyszabeni Terézvárház állapotáról szóló szakaszt a bizottságok ajánlatára a gyűlés tudomásul veszi, úgyszintén a csiksomlyói internátus (XVIII.), a székelyudvarhelyi internátus (XIX. p.), évi állapotát feltüntető adatokat szó nélkül tudomásul veszik s a jöszvi adakozóknak köszönetet mondanak.

XX. *A csiksomlyói tanítóképzőről.*

Künle T. előadja a 15-ös bizottság következő jelentését:

Tekintettel arra, hogy ezen intézet köztudomás szerint úgy a helyiséget, mint a berendezést, és a tanárok létszámát illetőleg a lehető leggyengébb viszonyok között van, s jelen állapotú annyira tűrhetetlennek nevezhető, hogy még a hivatalból való bezáratás veszélye is fenyegeti: küldjön ki a statusgyűlés egy bizottságot, mely bizottság a helyszínén való körütekintés és a kérdés tanulmányozása után a jövő évi gyűlésnek ezen intézetre nézve a bajok mikénti orvoslása iránt tegyen előterjesztést. A gyűlés a javaslatot egyhangulag elfogadja.

XXI. *Tanítóképző intézet N.-Szébenben*

Künle T. a 15-ös bizottság előadója: Tekintettel arra, hogy a kath. önkormányzat az erdélyi részek katolikus nevelés és oktatás ügyének ellenőrzésére és irányítására bivatott s az önkormányzat közreműködését a tanítás és nevelésügy terén minden kath. intézménynek nem csak az önkormányzat iránt való figyelemből, de azért is igénybe kell vennie, hogy a statusnak szakértelme és tapasztaltsága amaz intézvények kellő irányban való fejlesztésére haszonnal értékesíthessék, és mivel az előterjesztett jelentésből nem látjuk azt, hogy az alapított tanítóképző tantervere, az alkalmazandó tankönyvekre s egyáltalában a tanügyi feltételekre azert a kellő ellenőrzést gyakorolta volna, a jelentést oly

hozzáadással ajánljuk tudomásul vételre, hogy a fötanhatóság az irt paedagogiai és didaktikai feltételekre nézve szerezzen tájékozást s arról a jövő évi Statusgyűlésnek tegyen jelentést.

A gyűlés a javaslatot egyhangulag elfogadja.

A népiskolákról szóló XXII. és a XXIII. szakasz tudomásul szolgál.

A XXIV. pontnál az igazgatótanácsnak azon előterjesztését, hogy az erd. róm. kath. alapok és uradalmak 1895 évi zárszámadásai és 1897. évi költségvetései ő Felsőge elé terjesztessenek jóváhagyás végett, a gyűlés helyeslé.

Ugyazintán egyszerűen tudomásul vette az alapok joggyéről szóló XXV. szakaszt is.

A kolozsmonostori uradalom című XXVI. szakasznál Ugron G. kérdést tesz, hogy minő nagyobb építkezések vannak folyamatban, Hallott aszfaltrozásról, miről, de a jelentés ezekre vonatkozólag semmi felvilágosítást nem ad.

Pál I. előadó. efféle luxus építkezésekről semmit sem tud. Folyamatban vannak: a kolozsmonostori régi templom restaurálása, a jegeyei papilak építése és a legszükségesebb javítások. E felvilágosítás után a jelentés e pontja tudomásul szolgál.

XXVII. A nagyalmási uradalom.

Ugron G. A múlt évben is felszólalt az ezen uradalomban beállított szeszgyár ellen. Amit akkor előre megmondott, beteljesült: a szeszgyártás nem jár haszonnal, sőt kárral, mert olcsóbban lehet szeszt venni, mint a menyiben az uradalomnak a szesztermelése kerül. S most mégis a helyett, hogy felhagynának vele, a gyártásnak Kolozsvárt nagyárudát akar az igazgatótanács felállítani. Ő ezt nem ajánlja, mert 54 frton alul a szeszt nem árulhatnak s így csak veszteségük lenne: úgy járnának, mint a fakereskedéssel. Különbön nem hiszi, hogy a status képes legyen versenyezni azon egyénekkel, kiknek ősei is már tíz évszázad előtt foglalkoztak ezen iparral s kik ez üzletben kiváló jártassággal bírnak. (Derűség.) Határozottan tiltakozik az üzem ellen. Adják bérbe a szeszgyárt.

Győrffy nagyjában megegyez előtte szólóval, csak a bérbe adást nem helyesli, mivel a status már határozott, hogy uradalman bérlőt nem tűr meg.

Hozzá szólott Pál I. előadó, végül Józsika br. azon javaslatot teszi, hogy tekintettel az új alelnök szakképzettségére, bizza a status ez ügyet teljesen az ő és igazgatótanács böles beátására. Elfogadtatik.

XXVIII. A radnóthi uradalom.

Künle T. a 15. bizottság nevében a jelentés e pontját tudomásul vételre ajánlja s indítványozza, hogy a már utalványozott 800 frtos kölcsönt a gyűlés hagyja jóvá és a magtár építésére szükséges 16.000 frtot 4% kamattal 10 évi törlesztésre a tanári nyugdíjalapból engedélyezze.

Mohay S.: Az igt. jelentése oly szűk szavú, hogy abból az uradalom állására semminemű tájékozódást nem meríthetni. Eddig a jelentések feltüntették a tényleges állapotokat. Hallotta, hogy az uradalom gazdálkodása szomorú eredménnyel 20.000 frttal záródik, mely összeg a befektetések semminemű kamatjával el nem fogadható. Kéri az új alelnököt, hogy gazdai talentumát érvényesítse, hogy kellő eredményeket érhesünk el. Sajnálja, hogy az igazgató tanács nem indokolja az uradalom hanyatlásának okát.

Pál I.: Hogy a jövedelem megfelelő-e, ahhoz szó férhet, — de ennek oka, hogy még most is sok befektetés

van, másik oka pedig a mai szomorú gazdasági viszonyokban rejlik. Amyi még is áll, hogy a jövedelmek egy bizonyos fokozatot mutatnak. (Közbeküldések: hanyatló fokozatot.)

Betegh Ferenc kárhóztatja a kezelést, a vizsgáló bizottságot, mely annak megsemmisítésére kiküldetett és erősebb, szakszerűbb kezelést óhajt. Nem tud megnyugodni a jelentésnek a jövedelmekre vonatkozó pontjában. Az uradalom sokkal többet jövedelmezhet, mint az kimutatva van hisz valóságos arany bányá.

Sándor János főispán elhárítja magát a felelősséget, mivel ő hivatalos teendői miatt a bizottságban részt nem vett s előbb látta nevét a jelentésben kinyomatva, mint sem aláírta volna.

Szentkirályi K. leckézteti Mohayt. A ki tud olvasni a jelentésben, az eleget lát, mert a jelentés és költségvetés elég részletesen szól az uradalomról. A jelentésben minden megvan, a mi oda való. Az aranybánya elnevezés csak frázis. Meghozza az uradalom a befektetéseknek $4\frac{1}{2}\%$ s ez elég annak, a ki ismeri a viszonyokat s gazdasági ismeretei nem az elméletek országába valók. Ne gyanúsítsák az igtanásot.

Kovács F. óhajta, hogy a befektetéseknek már egyszer vége szakadjon, mert az eddigiek teljesen elégségesek arra, hogy azokon tovább lehessen haladni.

Ugron G. megjegyzi Szentkirályinak, hogy a statusnak joga van felvilágosítást kérni bivatálnokaitól, s az igazgatótanács böles felelni; és ez nem gyanúsítás. Nem kell érzékenykedni! Ő is constatálja, hogy a jelentés hiányos és csak arra alkalmas, hogy a tényleges állapotokat elrejtse; hiszen még azt sem tudjuk meg belőle, hogy pl. a tagosítás miképen történt stb. A radnóthi föld nem 4%, hanem $7-8\%$ -ot kell hogy hozzon. Hogy nem hozza meg, annak okának kell lenni. Azt hiszi nem eszabódik, ha az okot a tegyelem hiányában keresi. Erre mutat azon privát értesülése, hogy az igazgatótanács, az uradalom vezetőinek elrendelte, hogy az uradalomban privát birtokot ne folytassanak; vagy más heit köbányát (mely rendszeren az uradalomnál jobban jövedelmez) ne nyissanak ott, a hol a statusnak is vannak ilyen bányái. Mindezek azt mutatják, hogy a jelentés csakugyan hiányos, mert ezekről hallgat, utasítandó tehát az igazgatótanács, hogy a mostaniul alaposabb és részletesebb jelentést terjeszzen elé.

A statusnak az uradalmakkal az a célja, hogy az illető alapok ne csak a megfelelő kamatot hozzák be, hanem lehetőleg növekedjenek.

A magtár fölösleges, mert az uradalom kastélya jól felhasználható e célra ezért a 16.000 frtot nem szavazza meg, de a 8.000 frt. megszárazását javasolja. (Helyeslés.)

Józsika S. br. az Ugron javaslatát elfogadottaknak jelenti ki a 15 bizottság javaslatával szemben egyszersmind az igazgatótanács utasítatik hogy jövőre részletesebb jelentést terjeszzen a gyűlés elé.

XXIX. Az alsóbajomi birtok.

Künle T. olvassa a 15-ös bizottság jelentését:

Az alsó-bajomi birtokra vonatkozó XXIX. pontját tudomásul vételre ajánljuk és indítványozzuk, hogy az ezen pontban előterjesztett kérelmekhez képest a birtok ideiglenes

kezelésére vonatkozó intézkedéseket jóváhagyni és a végleges szervezést illetőleg 3 évi határidő alatt való javaslat tételét engedélyezni, továbbá az igazgatótanácsot felbontalmazni méltóztassék, hogy a jelentés c) pontjában körül írt feladást eszközölhesse és végül méltóztassék a Kisküküllő vármegyei vasúthoz való 15-000 frtos hozzájárulást a jelentés d. pontjában körül írt módzatok szerint megszavazni, valamint a birtok megvásárlására a vallásalapból eszközölt 168.000 frt névértékű koronajáradék kötvény kölcsön főtételét jóváhagyni. A kérdéshez hozzá szolt *Sándor János* és *Ugron G.*

A XXX. és XXXI. pontot a gyűlés a 15-ös bizottság ajánlatára elfogadja és kimondja az elnök, hogy az indokolt kérés alapján *Orbán Lázár* lakáspénze 150 frtra, *Mohár János* és *Krausz Géza* lakáspénze 120 — 120 frtra emeltessék.

Végül a bizottságokat alakítják meg e szerint:

Az igazoló-bizottságba beválasztották a következőket: *Seethal Ferenc*, *Jung-Cseke Lajos*, *Soó Gáspár*, dr. *Ujfaluhi József*, *Török Bertalan*.

A 15-ös bizottságba beválasztottak: Egyháziak: *Buzás Mihály*, *Ferenczy Károly*, *Gidófalvi Gergely*, *Murányi Kálmán*, *Péter József*. Világiak köréből: *Béldi Kálmán* gr., *Gál Domokos*, *Peéri Sándor*, *Haller Jenő* gróf, *Bánffy Zsigmond báró*, *Künle Tivadar* dr., *Seethal Ferenc*, *Sigmond Dezso*, *Sándor János*, *Török Bertalan*.

A tanügyi bizottság a következőkből alakult meg: *Avéd Jákó*, *Bándy Vazul*, *Hám Sándor*, *Imets Jákó*, *Karácson Márton*, *Pál Antal*, *Soó Gáspár*, *Vargyasi Ferenc*.

A szám-vizsgáló bizottság tagjai a következők: dr. *Haller Károly*, *Korbuly Bogdán*, *Kremnitzky Amánd*, *Stucktheil Gyula*, *Salzbauer János* dr., *Tóth Ferenc*.

Ezzel a gyűlés 7 óra után néhány perccel véget ért.

Szent Imre kir. herceg és a magyar ifjuság.

(Folyt.)

A jó atyának és istenfő anyának erényei a fogékony ifjú szívében termékeny talajra találtak, s ott megfogamzván a szülők gondos öntözése s apolása mellett fokonként erény-koszorúvá növekedtek fel.

De az ifjú növekedtével elérkezett a tudományos és magasabb rendű nevelés szüksége is. Vajha a szülők maguk végezhették el a felelősségterhes hivatást is gyermekeikkel. Amde az élet és hivatás a szülőket elszakítja a gyermek mellől. Így történt, hogy Szt-István országos gondjai között fia nevelését Istentől áldáskép hazánkba küldött szerzetesre a nagy szt. Gellérte, a hitéért vértanúként meghaló későbbi csanádi püspökre bízta. Az isteni gondviselésnek beláthatatlan bölcsesége intézi az ember sorsát.

Keresve sem találhatott volna a gondos atya alkalmasabb nevelőt a királyi hercegnek Gellértuél, ki keresztény erényekkel és tudománnyal ékeskedvén, megkezdette, azaz folytatta a nagy munkát, Imre herceg szívének, lelkének, eszének nevelését. Érezte szt. Gellért maga is hivatásának ontosságát, hisz tudta, hogy a királyi szülőknek legdrágább

kincse, a keresztényné lett magyar ország és nemzet leendő királya van gondjaira bízva.

A szent püspök nevelése alatt teltek el Imrének serdülő évei, de ez évek maradandó nyomokat bagytak hátra az ifjú szívében. Az isteni és emberi tudományban egyaránt nagy haladást tett, s fényes észtehetsége, melylyel Isten őt megajándékozta, nem maradt parlagon, hanem a tudomány minden ágából kincseket gyűjtött. Főként jeles volt ama kor tanulmányi viszonyának megtelelően a latin nyelvben, s ezt mint érdekes dolgot emletem meg: (vajha sok ifjú dicső védszentünket a latin nyelv tanulásában is szorgosan követné!)

A tanítvány szerette mestert, feszült figyelemmel hallgatta annak szavait az új hitről, az erényekről, a lélek szépségéről és hivatásáról. A mester is szerette tanítványát. Főlősleges is emletem, hogy ez ellenmondás nélkül engedelmeskedett neki: egyik biztos záloga a jövő nagyságnak és derékségnek, mert csak az fog egykor, mint előljáró, okosan uralkodni, ki, mint ifjú, megtanult engedelmeskedni.

Láttatok volna azt a szorgalmat és buzgóságot, melylyel a valaha élt magyar ifjaknak gyöngye a tudományért égett. De bármily öröm volt is a szülőknek látni azt a nagy reménnyel biztató bámulatos haladást, melylyel úgy az egyházi, mind a világi tudomány minden ágában tett: mindazonáltal százszorta nagyobb volt a királyi szülők öröme abban a tudatban, hogy az ifjú herceg abban a tudományban haladott bámulatos eredményre, melyet ők is a legőszintűben ohajtottak: a hitnek, a keresztény vallásnak tudományában, s ezzel együtt az istenes, tiszta életnek, az igazi jámborságnak s az imádság szeretetének tudományában. S az imádság s a szent elmélkedések szeretete nem közönséges vonások Szt-Imre jellemében, hanem lelkének kiegészítő részei. Valóságos lelki szükség, melynek kielégítése nélkül a szív, a lélek sívár marad. Mig sokan még nappali imádságaikat is immei-ámmal, vagy éppen nem végzik: addig szt-Imre az éjszakának egy részét ájtatos tohászoknak, s királyi próféta zsoltárának szentelte. A jó szülőknek nem lehet nagyobb örömlük, mint ha gyermekeik istenfők és erényesek.

Pedig sokan azt hiszik, hogy a szülők csak azért vannak a földön, hogy vagyont gyűjtsenek fiaik számára. Bármennyire is fontos a földi élet anyagi oldalát is biztosítani, de ez nem ér föl azzal a kincessel, melyet a szülők a valóságos neveléssel gyermekeiknek örökség képpen hagynak. Ez volt hite szt-Istvánnak is és ezt a jellemvonást oltotta be az ifjú trónörökös szívébe is. Atya és fiú a földi kincseket a mennyei kincsek megszerzésének eszközéül tekintették. Imre herceg bár tudatában volt helyzetének, mely őt az elgondolható földi javak birtokosának tünteté föl, azokhoz nem ragaszkodott szívében, hanem vagyonát annak Istentől rendelt célja szerint mások felsegítésére használta. Ezzel is példát nyújt mindazoknak, kiket illet, hogy a szívbeli s nem a vagyonbeli gazdagság kedves Isten előtt.

De nem csak lelkileg tette magát szegényné, hanem még a testi élvezeteket, melyeknek a királyi trónról szétaradó fény és gazdagság révén tengere kínálkozott neki, megtagadta magától. Ez már a keresztény istenes élet magasabb rendű tökéletessége. Nem csak éjjeleket virasztott át imádság és tohászodások között, hanem napokon át bőjtölt kenyéren és vizen. A mi korunk és századunk alig érti

meg egy királyfinak e szerzetesre valló élete titkát és becsét, ma szülők és ifjak egyaránt az élet kényelmeit keresik.

Amde Isten is a tisztaság és ünnegetszadás erényét Imrében több alkalommal megjutalmazta. Hisz ő nem volt más, mint egy földre jött angyal, kinek szent és tiszta élete az ég angyalaéhoz vala hasonló. A tiszta és szent életben van valami varázs, mely a szavakban, az areban és az egész viselkedésben nyilvánul, s a kedvességnek illatával gyönyörködtet. Szt-Imre oly tökéletes mértékben bírta ez erényt, hogy a tiszta élet mértékét másokban is felismerte. Tanúságot tehet erről Mór nevű szerzetes, ki egykor Imre herceg üdvözlésére ment szerzetes társaival. A királyfia szerzetesek némelyikét egyszer, másokat 3 — 4-szer mást pedig 7-szer üdvözölte a béke esőkjával. Midőn a király ennek okát kérdezte, úgy fejtette meg a titkot, hogy Mór legfőbb, legbüntelenebb életet él. Amint, hogy a királynak magának is többször volt alkalmja meggyőződni róla.

Isten azzal tüntette ki az agyaltisztia ifjút, hogy egy alkalommal isteni látományra méltatta.

A régi szent történetekben úgy olvassuk, hogy Isten csak azoknak jelent meg, kik az istenes életben magas tökéletességre tettek szert. Így emlékeztek azon esetre, midőn a templomban alvó istenfő Sámuelnek, Izrael népe leendő vezérének megjelent az Úr, és háromszor szólott vele. Az ifjú Tóbiást angyal kísérte Ragesbe rokónához.

Az Emmausba menő két tanítványának Krisztusért aggodó szívét maga az Üdvözítő vigasztalja meg. A veszprémi templom volt tanuja azon jelenetnek, mely Imrének jövő életére oly elhatározó lett. Mint Mózes a csipkebokorból, Imre is egy szöveget hallott a templomban, mely tőle testi és lelki tisztaságot kívánt. Szent félelem közt szólalt meg Imre, mint Sámuel: „Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád.“ „Perfice in me voluntatem tuam.“ Teljesítsd bennem akaratomat!

E peretől kezdve Szt-Imre meghalt a világ hiúságának. Egész életére szent tisztaságot fogadott. Amde, ki Isten szolgálatára szenteli magát, annak sok kísértést kell átszenvednie. Tíz az arany próbája; kísértés az erénytűze. S csak kik e tűzön diadallal keresztül jutnak, nyerik el az üdvösség pálmáját.

Miután ugyanis szt. Gellért befejezte hivatását, s tíz évig mindazt, mit ész és szív megkíván, az ifjú királyfiiban megvalósította: az ifjú további nevelését édes atya vette át. A gondos atya legelőször is a magyar kereszténység ügyét köti fia szívére.

Társul vevén őt, az új állam kormányzásának titkaiba bevezeti.

De Imre nem csak pusztá szemlélője volt atya kormányzói munkásságának, hanem tetteleg, de legfőképp buzgó imádságával legbathatósabb munkatársa is. Atya és fia, király és trónörökös, egyik ott, hol a haza és egyház szolgálata úgy kívánta.

A gondos atya figyelmét misem kerülte el. S hogy a család, s a déli ifjú jövőjét biztosítsa, azt a fontos tervét akarta megvalósítani, hogy az ifjú a házasság Istentől rendelt szentségében családot alapítson. Imre, mint engedelmes-séghez szokott gyermek, a szülői akaratnak meghódolt. Elvette Kresimir horváth király leányát. De e házasság valóban égen kötöttet, s angyalok és szentek társaságához leve hasonló.

Ezután Imrere elkövetkeztek az uralkodásra való készülés komoly napjai. A böles király érezte, hogy az évszázadokra szóló munka, melylyel egy nemzetet a kath. egyház anyai ölébe vezetett, s egy országnak a lét biztos alapjait megveté; az az éjnap munká, tetet-lelket emésztő gond, melylyel országának jóléteért töprengett, végül legyőzendi őt. Érezte, hogy erői hanyatlanak, s hogy a korosa veselése, melyre anyai fényt és diesőséget árasztott, már nehezére esik. Elhatározta, hogy öreg napjaiban leteszi azt, átadja Imre fiának, kiben az uralkodói jeles tulajdonok már ekkor tündöklőve nyilvánultak; hadd viselje ő, hisz az ifjú erény új lendületet ad a kereszténység ügyének, s új fényt áraszt a koronára is.

Egy ország, egy nép kormányzása oly feladat, mely a legnagyobb elméknek és tehetségeknek is próbakövet képezi. Ezt jól tudta saját élete tapasztalásából sz. István, s azért mielőtt a felelősség terhes hatalmát átadná, előbb intelmeket adott fiának, az igazságos fejedelmek kötelességeiről, könyvet írt hozzá e címen: „De institutione morum ad Emericum ducem“ „Imre herceghez intézett erkölcsi intelmek.“ E könyvben a böleseség és értelem lelke szólal meg; magába foglalja mindazt, mit egy Isten szíve szerinti királynak népe boldogításáért tenni kell. Szívét, lelkét, lángeszt örökítette meg sz. István e művecskében. Az atya, a király szólt meg benne, s nem esoda, ha őt eleink azt, mint az új Magyarországnak első királyja által adott törvényt, örökség képen tekintették, törvényeik közé iktatták.

„Halgásd meg fiam, atyád tanítását.“ Így kezdi könyvét a szent király. Nemesak az atyai hatalom, hanem egy nép jövője munkálásának fáradsalmi közepett eltöltött élet ad neki jogot erre. „Mindenek előtt tanácsolom, javasolom, parancsolom kedves fiam, ha koronádat tiszteletben akarod tartani, őrizd meg az apostoli kath. hitet Kik hamis tanokat hisznek, vagy hitüket nem ékesítik jócselekedettel, sem itt nem kormányozhatnak bécsülettel, sem az örök élet koronáját el nem nyerik.“*) Ime a hithez való ragaszkodás magasztos dicsérete egy szent király ajkán! Mintha csak mibozzánk szólna, hogy ker. katolikus hitünk-höz mi is a sirig ragaszkodjunk, mert ez az örök élet biztos záloga, mint a sz. irás mondja: „hit nélkül nincs üdvösség.“

Mily nyomatékos szavakkal köti szívére az ifjunak a leendő uralkodónak az egyház, és annak szolgáló iránt tiszteletet, mondván: „A királyi trónt a főpapok rendje dicséssíti. . . . Kedves fiam, ők legyenek tanácsadóid. Őrizd őket, mint szemed fényét, ha az ő jóindulataikat bírod, ne félj elleneidről, ha ők örököndek feletted, biztosságban léss.“ Alattvalóival szembe pedig a szeretetet ajánlja figyelmébe, mely igazságot szolgált mindeneknek, s a királyhoz csatolva azoknak szívét. Még az idegeneket is kegyességébe ajánlja s barátságra hívja fel velök szemben. Nem kevésbé fontos, midőn mint uralkodónak meghagyja, hogy ítéletei kimondásában higgadt és inkább elnéző legyen s ha tanácsra van szüksége, azt csak okos, böles és szentéletű emberektől kérjen, mindenképp pedig őseinek és szülőinek példáját; kövesse, mert csak így fog a király és nemzet szíve a közös haza szeretetében egyggyé olvadni.

(Vége köv.)

* Gr. Karácson I. „Sz. Imre here.“ Elet és jellemrajz. 23. l.

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

„Quousque tandem“ . . .

Van Háromszék vármegyének két kis kormánypárti lapja: a Sepszi-Szentgyörgyön megjelenő „Székely Nemzet“ s a kézdivásárbelyi „Székelyföld.“ Mindkét lap köztudomás szerint — a kormány subvenciójából s így nagyobb részben a katolikusok pénzéből él; kevés előfizetővel bir, de a vármegye minden községi elöljáróságának hivatalosan megküldik.

A mennyi piskot és gyalázatot e két kis mérges lap pár év óta a kath. egyház, ennek papsága s intézményeire rakott, — abból jókora szemétdomb lenne.

Ime izelítől a „Székely Nemzet“ legújabb förmedvénye a november a 14-iki számban.

„Se mennyország, se pokol, még a pap is udvarol“ — ez a nóta járja most. A tisztelendő urak lejártatták az ellenzékét is, magukat is! A papi nimbusznak vége. Mkor a nép odáig megy, hogy kiporolja a reverendát a tisztelendő urak hátán és meghurcolja őket a sárban? Vége a tisztelendő ségnek! Hát meg lehet a papot verni? Fel sem akasztanak? Az ördög sem visz el? Nem is büntetnek jobban, mint más emberért? Hiszen akkor szüret! Csakhogy tudjuk! Bizony nem jót tették a tisztelendő urak, hogy ezt a tudományt terjesztették, hogy a sötétség emberei ily világitásba helyezték magokat. A legpompásabb célpontokká illuminálva Vederemo!

De nemessk a nép lett felvilágosítva. hanem a kormány is. Egy kicsit talán még a király is: a királyok is!

Abban a nézetben voltak eddig a trónok körül, hogy a trónok legbatalmasabb védője a katonaság és papság. Nos hát ettől a másik hatalmas bástyától elesetek. Ez a bástya a 19 század végén rettentő gyarlónak bizonyult.

A középkori fanatizmus puskapora a korszellem nitroglycerinével szemben suvix.

A kereszt, a szentség, az ostyá piacokra, kortestanyákra vive, elvesztette varázsát.

A „Dante pokla“ Budapestten bebizonyította hogy az egész pokol csak „papir masche“ és pedig pappal vegyest:

A tisztelendő urak teljesen kiszolgáltatták magukat a kor szellemének és az ördögnek nincs többé olyan tömjén füst, a mely megoltalmazza tőle, ha elakarja vinni.

Nini! mondják a fejedelmek: Hiszen a pap senki már! Minden erejükkel, fegyverükkel, fanatizálásukkal 20 kerületre birtak Magyarországon szert tenni. Ezekre tehát szükségünk nincs. A mór mehet! Igen? — kérdik a kormányok. Fejedelmek felismerték a papi hatalom kimúltát? Nos hát, akkor mi is könnyebben beszélhetünk! . . . És hihető, hogy fogunk is.“

Eddig a közlemény! Már most kérдем, mire jó az ilyen igazgatás?! Annak még volt értelme, hogy a kormány az egyházpolitikai törvények életbeléptetése előtt fizetett lapjaiban egyháznak ellen gyalázó cikkeket íratott, mert hisz ellenhatást csak innen várt: a mindi gyengítésére, ellensúlyozására a talajt el kellett készíteni, a közvéleményt „megdolgozni“ s mind azt, a mi katolikus gyűlöltté tenni, de most is, e törvények életbeléptetése után folytatni e gyalázkodást, most is, midőn a képviselő választások az úgynevezett szabadelpárt nagy diadalával lezajlottak s e párt

nagy örömeben diadalittassan tombol; s folytatni e gyalázkodást éppen Háromszék vármegyében, a hol néppárti mozgalomról szó se volt, sőt mind a négy ellenzéki kerületet a kormánypárt elhódította, — a hol a kézdi választókerületében is — mert csak itt van többségben a kath. lakosság — a kath. papság egészen passive viselkedett, sőt egy része gyanusítva van, hogy titkon a kormánypárti képviselő mellett agitált: most és itt folytatni e gyalázkodást és bujtogatást, ennek mi más célja lehet, mint a népet egyházától, vallásától s papjától elidegeníteni s így a vallási indifferentizmust terjeszteni.

Amde ilyen célja nem lehetne azon kormánynak, mely a pacifikacio jelszóval lépett fel, s mely ígérte, hogy azon lesz, hogy az egyházpolitikai törvények által a vallásosság erősödjék!

Az itt szóról-szóra idézett gyalázó s bujtogató cikkért mindentéle hivatali testület, tanítói tisztikar fegyveres elégtételt kérne, vagy a királyi ügyészt bívna segítségül, de mert ezt a kath. papság nem teheti, hisz olvashattuk, hogy ezeltolt egy-két héttel a nagykárolyi káplán a „Magyar Allam“-ban maga írta le, hogy őt egy izraelita ifjú minden ok nélkül az utcán megtámadta, megrugdosta, megpökdöste, botjával a fülét meghasította s ő elégtétel vétel helyett a títő és szenvedő isteni Messer példájára hivatkozik — azért merészeli gyalázni hálából! hogy e papság nemzetünket civilizálta, ezer éven át nevelte, tanította s vele örömben, búban osztozott!

—6—

Hitélet.

Csik-Szereda, 1896. nov. 13.

Főtisztelendő Szerkesztő Úr! A leghosszabb éjnek is megjö hajnala. A napsugarat elzárni nem lehet! — Sokáig vesztegelt kicsiny városunk ama homályban, melyet a hit eg a mindenfelől tornyosuló fellegek feyvegetően borítottak re: de végre behatott ide is a malasztos sugár, melyet a Mindenható, az igazak megpróbáltatására olykor, egy ideig elrejtőzni enged, hogy annál fényesebben törjön aztán elő az ő lelkük vigasztalására, a sötétség embereinek remülétére.

Hitéletünk kezd oly örvendetes lendületet venni, melyről hogy szélesebb körben tudomást nyerjenek a rokonérzelmiek, rövid vonásokban öhajjunk megemlékezni . . .

Folyó évi majus hó 1-én megalakult a több száz tagot számláló öltáregyesület: szeptember 16-án megerősítette az erdélyi püspök Ö Excellenciája alapszabályainkat és október 25-én tartattuk meg első rendes nagy gyűléstünk, melyenrendkívüli érdeklődés között határoztak az egyesület belügyeiről. November 5-én tartatott az első ünnepies szent mise, e napon a legméltóságosabb oltári szentség, esti öt óráig volt kitéve és öránként két-két tag váltotta, fel egymást annak imáadásában, míg a templombar folyvást hullámozott a jövő-napon ajtatosok meglepő sokasága.

Az egyesület élén méltóságos Mikó Ilona úrnő áll, ki olyan közszeretnek örvend, hogy általa is szép jövő vár az egyesületre.

Buzgón támogatják őt a város színejavából alakult tisztviselői kar és választmány, a plebános mint lelki igazgató és a tevékeny, szép szóoiki tehetséggel megáldott segédle:kész mint titkár.

Biztos reményt táplálhatunk az iránt, hogy a lelkesedés, mely most szárnyaira vette e nálunk még új eszmét, lobadni nem, de fokozódni fog.

Kiváló tisztelettel
Egy öltőregyesületi tag.

IRODALOM.

* **Előfizetési felhívás.** Az „Isten Igéje“ XXII-ik évfolyamára. Az „Isten Igéje“ című egyházzsónoklati folyóirat, melynek szerkesztését a múlt évben magamra vállaltam, az 1897. évvel XXII-ik évfolyamát kezdi meg. Az e szakmát jelesen művelő folyóiratok veteránja tehát az „Isten Igéje.“ Ha már az a körülmény, hogy a fűdő lelkeskedő papság e folyóiratot el nem ejtette, életképességét bizonyítja, úgy az a tény, hogy a múlt évben az előfizetők száma megkétszereződött, nemcsak legszébb elismerés és dícséret, hanem hallgatag felszólítás is, mely e folyóirat fenntartását követeli és kötelességemmé teszi. Azért valamint eddig, úgy ezentúl is neves, közkezdveltségnek örvendő, részint a lelkipáspártörkődésben, részint a tanszékeken működő munkatársaim szíves és odaadó közreműködésével e folyóiratot színvonalán nemcsak fenntartani, hanem még emelbi is feladatunk leend. Az „Isten Igéje“ előfizetési ára egy évre 2 frt, mit Buzárovits Gusztáv kiadó úrhoz Esztergomba kérek mielőbb beküldeni, akik pedig folyóiratunkat erga sacra óhajának megrendelni, sziveskedjenek ft. Jagicza Lajos jószágkormányzó úrhoz Kis-Celibe fordulni. Esztergom, 1896. nov. 6. Dr. Halmos Ignác, papneveldei alkormányzó.

* **Scotti híres Elmékedéseiből** papok számára megjelent a 11-ik kötet. Az egész mű 4 kötetre, 100 ivre terjed, ára kötetenkint 1 frt 50 kr. v. 5. s. assignanda. Az év minden napjára közöl elmékedéseket a vasár és ünnepnap evangéliumok alapján. Szellemes gondolataival egyrészt eszményi világításban mutatja be papi hivatásunkat, más részt képesekké tesz, sőt ihlettségbe is hoz lelkes szent beszédeket tartani (a hétnek hét napjára való tekintettel hét évben keresztül is.) Főnséges eszméi folytán a megszegyenülés félelme nélkül bátran lehet e becses művet a ft. papság kiváló figyelmébe ajánlani. A fordító címe: Adjntus Secundus öldozár, Szatmár, kath. főgymnázium. Kívánatra megtekiotes végett is meg lehet a művet kapni.

* Közhasznú Erdélyi **Képes naptár** az 1897. évre. 38-ik évtolyam. Ara 30 kr. Kolozsvár, Stein Jánosnál.

* **Irodai Fali Naptár** azt 1897-ik közönséges évre. Ara 30 kr. Kapható u. o.

* **Megrendelési felhívás Lourdes** című műre. Mióta dicsőségesen uralkodó pápánk, XIII. Leo az egész keresztény világ felrakódását legnevezetesebb bucsujáró helyére, Lourdesra irányozta, azóta szeretett hazánkban is napról-napra nő az érdeklődés a bold. Szűznek eme kiválasztott helye és az ottan nagy számban előforduló esodás gyógyulások iránt. Alulírott a múlt esztendőben egy 250 személyből álló zárandoksereget vezetett Lourdesba, és a zárandokút közben szerszet tapasztalatoknak, Lourdesnak-leírása és a csodás gyógyulások ismertetése képezik tárgyát

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: **Pal Antal.**

Szerkesztőtársak: **Bálinth György, Péter János dr., Vass Albert, Zlamál Agoston.**

Nyomatott Papp Györgynél a püsp. lyc. könyvnyomdában Gyulafehérvárt.

a jelen munkának, mely a napokban hagyja el a sajtót. A 12 képpel illusztrált és 14 ivre terjedő munka ára: finom velin papírosan, fűzve 1 frt 20 kr, díszes vászonkötésben 1 frt 80 kr. Legfinomabb vastag velin papírosan diszkötésben 3 frt. (Sacerdotibus erga sacra.) Gyűjtőknek nyole példány után egy tiszteletpéldánnyal szolgátok. Budapesten, 1896 november havában. *Dr. Part Iván,* a budapesti központi papnevelde tanulmányi felügyelője.

* Megjelent: **Az Ember** vagy hogy neveljük magunkat és másokat Irta Stolz A., ford.: Karacsay Arpád. Stolz-nak bire sokkal nagyobb minthogy „Az emberi“ című munkáját nagyon ajánlani kellene. Népies író volt ő szívvel-lélekkel s alaposág és következetesség jellemzi tollát. Jelen művében az embert jellemzi, születésétől egészen a sirig. Munkája az emberi életet 12 hónapra osztja s úgy mutatja be az élet különböző változatait. Lapidaris és humoros, sokszor az igazság rovására. Darabos irányba kedvelté teszik műveit születésben hosszában. Jelen műve egyike a legsikerültebbeknek, a mely a fordító magyaros fordításában nyer érdekességben. A mű 10 iv, finom papírra nyomva. Ara 35 kr. Félvászonban 60 kr. Egész díszes vászonkötésben 75 krt Alkalmos alkalmi ajándékol. Megrendelhető az „Oktató Népkönyvtár“ szerkesztőségében Pozsony, ferenciek.

* **Saverty Róbert** vagy A kereszties hadak keleten című kath. regény megjelent. A jeles szerzőtől származó francia művet T. Pelikán Kr. magyarította. A történelmi regényírás, bár mint sajtótermék nem örvendő olyan kelendőségnek, mint a könnyebb elbeszélések, mégis az olvasó ki-művelésére, ismeretkörének kiszélesítésére sokkal hatályosabb. A jelen regény azon idő eseményeit írja le elbeszélő alakban, midőn Sz. Bernát gyűjtő beszédei sz. lelkesedéssel tölték el a Nyugat keresztényeit s százával és ezrelével töduttak a szaracénok által bitorolt sz. föld visszafoglalására. Saverty Róbert nemes, elhagyja anyát jegyesét és a sz. kereszt szolgálatába szegődik. A kereszt-s hadjárat elmúltával visszatér övehez megtartva büségét, elveszjtálasztottját. A mű díszes kiállításában nyole ivre terjed. Fűzve 40 kr. — f. v. 60 kr., — egy vászon, díszes nyomással 75 kr. Ajándékol igen alkalmas. Kapható: Oktató Népkönyvtár szerkesztőségében, Pozsony, ferenciek

KÜLÖNFÉLÉK.

— **A királyné nevenapja.** Ő Felsege a királyné neve napján d. e. 9 órakor a székesegyházban az ünnepi istentiszteletet ugs. Fabián Sándor püsp. vicarius úr végezte. Jelen volt a katonaságból a tisztikar, képviselve voltak a különböző tisztviselői testülek.

— **Megtérés.** Korondon tolyó évi november hó 8-án és 15-én Tódor Mihályné szül. Balázs Róza, Máté Györgyné szül. Balázs Róza, Máté Sára, Máté Julia, Máté György, Lőrincz Lajosné szül. Máté Anna és Máté Amalia, az anitarius eretnek-ségből a katolika egyház kötelékébe léptek. Isten áldása kísérije a huzgó lelkész munkáját!

— **Jelzalog kölcsönöket** földbirtokra 3¹/₂, házakra 4¹/₂%, másnemű ingatlanokra 5% mellett legmagasabb összegekben ajánlunk. E kölcsönök konvertálásoknál bélyeg és illetékmentességet élveznek. Erdő kihasználások, birtok parcellázások átvétele. Birtokok szövetkezetekhez hosszú lefizetési tartamra eladatnak. „Magyar Lloyd“ közgazdasági vállalat. Budapest. Király-utca 70. sz.